ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΚΡΗΤΩΝ ΡΟΔΟΥ "Ο ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ"

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΣΗ ΚΡΗΤΗΣ ΧΤΥΠΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΡΟΔΟ

του Ψηλορείτη οι στράτες

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο Κ. ΡΟΔΟΥ
Αριθμός Αδείας 9

PRESS POST X+5 PRESS POST
Κωδικός 234248

ΕΛΤΑ Hellenic Post

Τεύχος 103 • Αύγουστος - Οκτώβριος 2016
• Τ.Θ. 328 85100 Ρόδος

ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ

ΞΥΛΟΦΟΥΡΝΟΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΑ

Ζωντανή μουσική
κάθε Παρασκευή & Σάββατο!

Κλαυδίου Πέππερ 115-117 (περιοχή Ζέφυρος)
85100 Ρόδος, Τηλ.: 2241116072

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΡΟΔΟΥ
Με την τεχνογνωσία των
Εκπαιδευτηρίων Γείτονα

10ο χλμ Ρόδου - Λίνδου
Τηλ.: 22410 87147

Γνώση

Βρεφονηπιακός Σταθμός
Νηπιαγωγείο
Δημοτικό
Γυμνάσιο
Λύκειο
International Baccalaureate

Πολιτισμός
Άθληση

Μοναδική Επιλογή!

Αν. Παύλου 22
85100 Ρόδος
metalrobo@gmail.com

ΑΣΑΟΥΤΗ
M & X
ΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΜΕΛΕΤΗ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ - ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΜΕΤΑΛΛΟΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ ΑΕ

ISO9001:2008

PISCINES DEALES
Ο υδάτινος κόσμος σας!

Τηλ. 22410 66839 fax 22410 03520
Κιν. 6944596790, 6948624430

Η καρδιά στη Κρήτης χαιρά και στη Ρόδο

Τεύχος 103 • Αύγουστος - Οκτώβριος 2016
Κυκλοφορεί ανά 3μηνο • Τιμή τεύχους: 0.10 Ευρώ

του Ψηλορείτη οι Στράτες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιοδική Πολιτιστική έκδοση της
Αδελφότητας Κρητών Ρόδου
«Ο ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ»
Οδός: Πατριάρχου Αθηναγόρα 28
Τηλ. & Fax: 2241026738 - Τ.Θ. 328 Ρόδος 85100
www.psiloritis.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Υπεύθυνος Σύνταξης - Τυπογραφείου
ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΩΤΑΚΗΣ • Τηλ.: 22410.20638

Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκαν οι:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗΣ
π. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΚΛΙΒΑΚΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:
Πρόεδρος: Γιάννης Νικάκης
Α' Αντιπρόεδρος: Αντώνιος Ευαγ. Ξεπαπαδάκης
Β' Αντιπρόεδρος: Μανώλης Τσιρακάκης
Γεν. Γραμματέας: π. Εμμαν. Σκλιβάκης
Ειδικ. Γραμματέας: Μαρίνα Παπαδάκη
Ταμίας: Νικηφόρος Στρατήγης

Έφοροι Πνευματικών &
Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων:
Νίκος Κουρουπάκης
Φωτεινή Φωνιαδάκη
Δημήτρης Παπαστεφανάκης

Έφοροι Λέσχης:
Ελένη Ποντικάκη
Ειρήνη Μάτση - Ντελλάκη

Εξελεγκτική Επιτροπή:
Βαγγέλης Κορκοτάκης
Ευφροσύνη Κουβίδη
Κων/νος Αλεξ. Παπαδάκης

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν προσωπικές θέσεις των συντακτών τους.

Σχεδιασμός - Εκτύπωση:
Γραφικές Τέχνες - Εκδόσεις Βιβλίων
ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ Α. & ΣΙΑ Ο.Ε.
Τηλ.& Fax.: 22410.23768 ΡΟΔΟΣ
e-mail: papsot4@otenet.gr

Σελίδα

- Απο τειχος... σε τειχος.....5
- Τα πανηγύρια του καλοκαιριού.....6
- Πρόγραμμα Εκδηλώσεων.....7
- Αμίλιος Γάσπαρης.....8
- Κρήτη - Πόντος Χορευτικό αντάμωμα.....9
- Επέτειος της Μάχης 75 χρόνια μετά.....10
- Κοντζές και Διαμαντάρης.....12
- Έγραψαν για το Θεατρικό.....14
- Γιορτή μικρών και μεγάλων.....16
- Έγραψαν για το Θεατρικό.....18
- Το Θέατρο ταξιδεύει στην Κάσο.....19
- Προβάλλετε αργά να βεγγερίσομε μάολια.....20
- Τα ύστερα του κόσμου.....22
- Βιβλία που πήραμε.....24
- Πήραμε το γράμμα σου.....26
- Ους ο Θεός... χωριζέτω.....27
- Με βάρκαμο και αρισμαρή.....28
- Αθβολές - Νάκλια.....29

Φωτογραφία Εξωφύλλου
Nelly's
Πρόσωπα της Κρήτης

Σχεδ. Εξωφύλλου:
Ρένα Βουτυράκη

Ελάτε στα
Συνεταιρισμένα
Φαρμακεία
Μέλη
ΣΥΦΑΚ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ
ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ
Συμβουλευτείτε τον Φαρμακοποιό σας
για την ομορφιά
& την ευεξία σας!
Περιηγηθείτε στις Διαδραστικές οθόνες
στα συνεταιρισμένα Φαρμακεία μας!
τώρα και e-shop!
www.syfak.com

Από τεύχος... σε τεύχος

Η δική σου (μου) Κρήτη

Μπήκε ο Αύγουστος. Ο μήνας που συνήθως, όσοι ζούμε μακριά από την Κρήτη, καταγράφεται στη συνείδησή μας ως ο μήνας που έχει ως προορισμό την Κρήτη. Ο καθένας έχει μέσα του τη δική του Κρήτη. Σαν βίωμα και σαν προορισμό ψυχής.

Είναι η Κρήτη με τα στενά σοκάκια, τις πλαγιές με τις αστοιβίδες στα μετόχια, χαράκια ριζιμιά που ξεκορφίζουν σε σελιά και κοφτερές χαράδες ή άλλα που οδηγούν σε απόκρημνους θαλασσινούς προορισμούς κι ελιές, δάση απέραντα ως εκεί που φτάνει το μάτι. Κυρίως όμως η Κρήτη είναι τα πατρογονικά χώματα, οι αγαπημένοι άνθρωποι. Οι εδικοί, οι φίλοι κι όσοι έχουν φύγει και τους συναντούμε με τη μνήμη και την καρδιά μας. Άλλωστε οι άνθρωποι κάνουν έναν τόπο.

Ένας παράδεισος είναι η Κρήτη που μας περιμένει να τον γευτούμε με όλη τη δύναμη της ψυχής μας σαν μυρωδιά, σαν ήχο, σαν εικόνα, σαν ιδέα. Ένας παράδεισος των αισθήσεων, των συναισθημάτων.

Όπου κι αν γυρίσει κανείς στην Κρήτη θα συναντήσει ιστορημένους τόπους, περήφανους. Κάθε πέτρα έχει και τη δική της ιστορία. Χώματα που άζησαν στο πέρασμα των αιώνων, Άραβες, Ενετούς, Τούρκους, Γερμανούς στη νεότερη ιστορία μας… Κανείς δεν κατάφερε να κάνει δικό του το νησί. Κανείς, εκατοντάδες τώρα χρόνια…

Και σήμερα, οι τόποι τούτοι είναι οι περισσότεροι ανυπεράσπιστοι. Αφημένοι όχι απλά στην αδιαφορία μας, όπως σ' όλη την Ελλάδα, αλλά και στην απληστία και την απονιά μας. Είναι κι αυτή η κρίση που πολεμά πολλώ λογιώ να ξεκουρμουλώσει την πανάρχαια ρίζα.

Και να πεις πώς ο τόπος δεν μας έδωσε ό,τι μπορούσε; Ίσα ίσα και με το παραπάνω. Γενιές και γενιές σε εποχές δυσκολότερες από τη δική μας ψωμοταΐστηκαν από τα χώματά του. Ήπιαν, και ξεδίψασαν και τα ζωντανά τους, πότισαν εκατοντάδες χρόνια τη γης να καρπίσει. Τότε, κι η πιο φτενή πεζούλα κάτι είχε να δώσει. Λίγο σιτάρι, λίγο κριθάρι, δυο κεφαλές αγκινάρες. Και υπήρχε σέβας στο χώμα αυτό…

Σήμερα όλα έχουν αλλάξει. Η εγκατάλειψη είναι ορατή σε κάθε βήμα, στα μικρά κυρίως χωριά. Έφυγαν οι νέοι για μια καλύτερη ζωή. Ερήμωσαν τα σπίτια τα πατρογονικά. Ο άνθρωπος είναι η κινητήριος δύναμη κάθε τόπου. Ο άνθρωπος που σήμερα έχει κι αυτός αλλάξει…

Αν ρίξουμε τη ματιά μας πίσω, αν προσπαθήσουμε να ακούσουμε όσα οι μεγάλοι πατέρες μας έχουν αφήσει ως παρακαταθήκη, ίσως να πάρουμε κουράγιο… Η δύναμη της κρητικής, της ελληνικής ψυχής που τόσες χιλιάδες χρόνια άντεξε, θα μας ψιθυρίσουν, θα προστατέψει και σήμερα την Κρήτη, την Ελλάδα. Υπάρχουν και σήμερα πολλές σπίθες κρυμμένες στη στάχτη τους. Αρκεί να ξαναβρούμε, να αγαπήσουμε ξανά τον τόπο που μας κληροδότησαν οι

συνέχεια στη σελίδα 7

Τα πανηγύρια του καλοκαιριού*

του Νίκου Ψιλάκη

Από παιδί με γοήτευαν τα πανηγύρια του καλοκαιριού. Σε καθεδρικούς ναούς και ξωκλήσια χτυπούσε η καρδιά του κόσμου μας. Αναμμένα κεριά και καντήλια, γριούλες γεμάτες κατάνυξη, παπάδες με άμφια πολύχρωμα, ύμνοι βυζαντινοί, μελωδίες που έρχονταν από τα βάθη του χρόνου για να συναντήσουν το σήμερα, το κάθε σήμερα. Και δίπλα στις ασπρισμένες εκκλησιές, οι πάγκοι των πραματευτάδων. Καραμέλες και ζαχαρωτές μαντινάδες, σφυρίχτρες και καλαμένια θιαμπόλια. Τίποτα δεν χώριζε το ιερό από το κοσμικό, τίποτα δεν χώριζε τους ανθρώπους που έπιναν από το ίδιο φλασκί το κρασί τους κι αργότερα από το ίδιο ποτήρι, που πιασμένοι χέρι με χέρι όστηναν τον χορό μπροστά στους αγίους.

Κάθε που το σκέφτομαι θυμάμαι τη σαφέστατη επισήμανση του σπουδαίου Σουηδού θρησκειολόγου Martin Nilsson, που έγραψε πως οι άνθρωποι στον ευρωπαϊκό Βορρά είναι βαθιά επηρεασμένοι από προτεσταντικές ιδέες και πουριτανικές αντιλήψεις. Γι' αυτό και δεν ανακατεύουν τις ιερές με τις κοσμικές ασχολίες. Εδώ στον Νότο, όμως, είναι αλλιώς. Έτσι γιόρταζαν πριν από μερικές χιλιάδες χρόνια οι άνθρωποι, έτσι (ή σχεδόν έτσι) γιορτάζουν και σήμερα. Το πανηγύρι είναι χαρά και ξεφάντωση, κατάνυξη και λύτρωση μαζί. Είναι ανάγκη ψυχής.

Τα καλοκαιρινά πανηγύρια της Κρήτης αποτελούσαν κάποτε σημαντικούς σταθμούς στον κύκλο του χρόνου. Σταματούσαν οι άνθρωποι τις δουλειές τους, διέκοπταν για λίγο τον μονότονο ρυθμό της ζωής, συνάζονταν μέσα κι έξω από τις εκκλησιές, οδοιπορούσαν σε μικρές λιτανείες. Και στο τέλος της ημέρας μαζεύονταν γύρω από έναν λυράρη, χόρευαν, χόρταιναν το κρασί και το καπρικό, το ποτό και τον μεζέ της κάθε καλοκαιρινής γιορτής.

Είναι σαν τη γενέθλια γη μας τούτες οι στιγμές. Μοναδικές και πολύτιμες. Κι όπως λέει ο ποιητής της Ρωμιοσύνης, δεν μπορεί κανείς να μας τις πάρει. Ριζωμένες βαθιά στην ψυχή μας ανακαλούν το χτες, το προχτές, τις μεγάλες γιορτές που γίνονταν σε

συνέχεια στη σελίδα 21

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

Σας προσκαλούμε να τιμήσετε με την παρουσία σας τις εκδηλώσεις που έχει προγραμματίσει το φθινόπωρο η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου.

ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΓΑΣΠΑΡΗ
«Ροδίτικες Συνθέσεις»

Έκθεση ζωγραφικής του Αιμίλιου Γάσπαρη στο Κατάλυμα της Γαλλίας στη Ρόδο από Τετάρτη 31 Αυγούστου ως Δευτέρα 12 Σεπτεμβρίου 2016.

Τα εγκαίνια της έκθεσης θα πραγματοποιηθούν την **Τετάρτη 31 Αυγούστου 2016** και ώρα 20.00 στον Εκθεσιακό Χώρο του Γαλλικού Καταλύματος

Παρουσίαση του Βιβλίου του Αιμίλιου Γάσπαρη «ΑΤΣΙΠΟΠΟΥΛΟ - ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ»
Κυριακή 11 Σεπτεμβρίου 2016 • Ώρα: 20.00
Κατάλυμα της Γαλλίας - Παλιά Πόλη Ρόδου.

Το βιβλίο «Ατσιπόπουλο Ρεθύμνου – Άνθρωποι και Τόποι» θα παρουσιαστεί από τη Θεατρική Ομάδα της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου. Επιμέλεια κειμένων: **Γιάννης Νιωτάκης** • Σκηνοθετική επιμέλεια: **Γιάννης Φλώρος**

Κυριακή 2 Οκτωβρίου 2016 • Ώρα: 20.00
ΘΕΡΙΝΟ ΘΕΑΤΡΟ «ΡΟΔΟΝ»
ΚΡΗΤΗ - ΠΟΝΤΟΣ • Χορευτικό αντάμωμα

Συνδιοργάνωση: Αδελφότητα Κρητών Ρόδου «ο Ψηλορείτης» - Σύλλογος Ποντίων Ρόδου «Ο Διγενής». Κρητικοί και Ποντιακοί χοροί από τις χορευτικές ομάδες των δύο συλλόγων. ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

«Από τεύχος... σε τεύχος - Η δική σου (μου) Κρήτη

συνέχεια από τη σελίδα 5

πατέρες μας. Να κάμει ο καθένας μας, μέσα του, την επανάσταση της συνείδησής του. Να φυσήξει, να φύγουν οι στάχτες και να φουντώσει η σπίθα. Αυτή που κρατά αναμμένη την κρητική ιδέα σαν βίωμα και σαν προορισμό. Για να αφήσουμε αυτήν την Κρήτη, τη δική μας Κρήτη στα παιδιά μας αληθινή και αμόλευτη…

Γιάννης Νιωτάκης

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΓΑΣΠΑΡΗΣ

Έκθεση Ζωγραφικής - Παρουσίαση του βιβλίου «Ατσιπόπουλο - Άνθρωποι και Τόπος»

Ο Ρεθεμνιώτης καθηγητής, ζωγράφος και συγγραφέας Αιμίλιος Γάσπαρης θα παρουσιάσει στο Κατάλυμα της Γαλλίας στην Παλιά Πόλη της Ρόδου την έκθεση ζωγραφικής «Ροδίτικες Συνθέσεις» από την Τετάρτη 31 Αυγούστου ως τη Δευτέρα 12 Σεπτεμβρίου 2016.

Η έκθεση ζωγραφικής του Αιμίλιου Γάσπαρη αποτελείται από τρεις ενότητες. Μια ενότητα είναι έργα εμπνευσμένα από την αρχιτεκτονική και την ατμόσφαιρα της παλιάς πόλης της Ρόδου που την αρχή τους είχαν κατά την παραμονή του καλλιτέχνη εκεί κατά τη δεκαετία του 1980. Η δεύτερη ενότητα αποτελείται από σχέδια που έχουν ως θέμα το τοπίο του νησιού της Ρόδου και ιδιαίτερα το ορεινό και η τρίτη ενότητα σχέδια με στρατιώτες που το αρχικό τους είχε γίνει κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας του ζωγράφου στη Ρόδο. Τα εγκαίνια της έκθεσης θα πραγματοποιηθούν την Τετάρτη 31 Αυγούστου 2016 και ώρα 20.00 στον Εκθεσιακό Χώρο του Γαλλικού Καταλύματος

Η έκθεση τελεί υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και του Γαλλικού Προξενείου στη Ρόδο και συνδιοργανώνεται από το Σύλλογο Κρητών Ρόδου «ο Ψηλορείτης» και το Σύλλογο Ποντίων Ρόδου «ο Λιγενής»

Παράλληλα, την Κυριακή 11 Σεπτεμβρίου 2016 και ώρα 20.00 η Θεατρική Ομάδα της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου θα παρουσιάσει το βιβλίο του Αιμίλιου Γάσπαρη «Ατσιπόπουλο - Άνθρωποι και Τόπος», εκδόσεις Ινφογνώμων, στο ίδιο χώρο. Την επιμέλεια των κειμένων θα έχει ο Γιάννης Νιωτάκης ενώ τη σκηνοθετική ο σκηνοθέτης Γιάννης Φλώρος.

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα του Αιμίλιου Γάσπαρη

Ο Αιμίλιος Γάσπαρης γεννήθηκε στο Ρέθυμνο το 1955. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και εργάστηκε στη Μέση Εκπαίδευση. Έχει μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης από το Πανεπιστήμιο Κρήτης στη Νεοελληνική Φιλολογία. Ασχολείται με την ποίηση και έχει εκδώσει τις ποιητικές συλλογές: 1. «Βάδισμα στην Ευθεία», εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα 1986 και 2. «Ποιήματα», Ρέθυμνο 2002. Το 2015 εκδόθηκε το λεύκωμα-συλλογή λαογραφικών στοιχείων «Ατσιπόπουλο-Άνθρωποι και Τόπος», εκδόσεις Ινφογνώμων. Ασχολείται με τη ζωγραφική και έχει πάρει μαθήματα στο εργαστήριο του ζωγράφου Κωνσταντίνου Λιονή. Έχει πραγματοποιήσει δεκατρείς ατομικές εκθέσεις. Έχει δημοσιεύσει ποικίλα άρθρα στις εφημερίδες «Ρέθεμνος» και «Κρητική επιθεώρηση».

ΚΡΗΤΗ - ΠΟΝΤΟΣ

Χορευτικό Αντάμωμα

Είναι γνωστό ότι οι δεσμοί των Κρητικών με τους Πόντιους χάνονται στα βάθη του χρόνου. Κι οι δυο λαοί έχουν πολλά κοινά στοιχεία. Αγαπούν με πάθος την παράδοσή, τα ήθη και τα έθιμά τους. Προσπαθούν να τα διατηρήσουν αναλλοίωτα, όσο γίνεται και να τα μεταδώσουν από γενιά σε γενιά.

Περισσότερα από χίλια χρόνια υπάρχουν οι δεσμοί μεταξύ των δύο λαών. Οι πρώτοι Πόντιοι που εγκαταστάθηκαν στην Κρήτη ήταν στρατιώτες από τον Πόντο που είχε μαζί του ο Νικηφόρος Φωκάς το 960 μ.Χ. κατά την εκστρατεία του στην Κρήτη για να εκδιώξει τους Σαρακηνούς.

Οι μεταναστεύσεις συνεχίστηκαν κι όπως αναφέρεται, το 1414 ο αρχηγός των Τραπεζούντιων Αμβράκιος Αντέρον Αρμίητος ζήτησε από την ενετική σύγκλητο την εγκατάσταση στην Κρήτη 880 οικογενειών από την Τραπεζούντα του Πόντου. Έτσι χτίστηκε κυντά στη Σητεία το χωριό Τραπεζούντα του οποίου σώζονται ερείπια σήμερα. Κι άλλα χωριά της Κρήτης έχουν ρίζες Ποντιακές όπως Τσακώνη, Μαρουλάς, Αργυρούπολη, Λιθίνες κ.α.

Μετά την άλωση της Τραπεζούντας το 1461 πολλοί Πόντιοι μετανάστευσαν στην Κρήτη. Πόντιοι επίσης πολέμησαν στην Κρήτη στην επανάσταση του 1821, όπως ο Αλέξης Μαυροθαλασσίτης ο οποίος σκοτώθηκε και θάφτηκε στα Κρητικά χώματα.

Με τη Μικρασιατική καταστροφή και τη γενοκτονία των Ποντίων (1914-1923) πολλοί Πόντιοι πήγαν στην Κρήτη και έμειναν για πάντα, βρίσκοντας στην κρητική γη και τους ανθρώπους της αγάπη και φιλοξενία.

Αναφέρεται ότι ο Τζιάκομο Κορνάρο, πατέρας του Βιτσέντζου, κατοικούσε στην κρητική Τραπεζούντα της Σητείας. Και στον Ερωτόκριτο όμως συναντάμε λέξεις από την ποντιακή διάλεκτο όπως, κρούζω, ο ψέλλον, κιντέα, κομπώνω, χάλκωμαν κ.α.

Υπάρχουν πολλές ομοιότητες μεταξύ των δυο λαών στην παράδοση, τη φιλοξενία, την ενδυμασία, τη μουσική με τη λύρα και το χορό χωρίς αμφιβολία. Λέγεται ότι ο κρητικός χορός Λαζώτης δημιουργήθηκε από Κρητικούς όταν είδαν και θαύμασαν τους Πόντιους να χορεύουν το χορό τους «τικ».

Σε συνεργασία οι δυο σύλλογοι, η Αδελφότητα Κρητών «Ο Ψηλορείτης» με τους «Σταυραετούς» και ο Σύλλογος Ποντίων «ο Διγενής» με τη χορευτική του ομάδα, θα παρουσιάσουν ένα χορευτικό αντάμωμα από κρητικούς και ποντιακούς χορούς την Κυριακή 2 Οκτωβρίου στις οκτώ το βράδυ στο Θερινό Θέατρο ΡΟΔΟΝ. Είναι μια συνδιοργάνωση που και στη Ρόδο τροφοδοτεί τους δεσμούς που υπάρχουν ανάμεσα στην Κρήτη και τον Πόντο. Η είσοδος θα είναι ελεύθερη για το κοινό.

Επέτειος της Μάχης της Κρήτης
75 χρόνια μετά

Γράφει η Μαίρη Παπανδρέου

Η«Αδελφότητα Κρητών Ρόδου Ψηλορείτης» με ξεχωριστή λαμπρότητα γιόρτασε και φέτος, την 75η επέτειο της Μάχης της Κρήτης, που καθόρισε την νικηφόρα έκβαση του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η εκδήλωση, πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 15-5-16 στην Αρνίθα, χωριό της νότιας Ρόδου και τέθηκε υπό την Αιγίδα του Δήμου Ρόδου.

Τον Πανηγυρικό της Ιστορικής Ημέρας, εκφώνησε ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Ρόδου κ.κ. Κύριλλος. Η Επιμνημόσυνη Δέηση τελέστηκε στον Ιερό Ναό του Αγίου Φιλήμονα στην Αρνίθα από τον Σεβασμιότατο Κύριλλο, και συλλειτούργησαν ο Αιδεσιμολογιότατος π. Εμμανουήλ Σκλιβάκης, ο Πανοσιολογιότατος π. Νεκτάριος Πόκκιας και ο Ιερέας της Ι.Μ. Φιλήμονα, Αιδεσιμότατος π. Σάββας, ενώ οι «Σταυραετοί» με τις παραδοσιακές τους στολές, έφεραν την Ελληνική Σημαία και τα Λάβαρα, καθ' όλη τη διάρκεια της Θείας Λειτουργίας.

Ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Ρόδου κ.κ. Κύριλλος, με λιτό λόγο και αμεσότητα, μίλησε χωρίς χειρόγραφο, τονίζοντας πώς «…δεν ερμηνεύονται όλα με την κοινή λογική των ανθρώπων», «η πίστη των αγωνιστών, τους έδινε τη δύναμη να μη λογαριάζουν το θάνατο». Ανέλυσε το βαθύτερο «νόημα της ζωής και του θανάτου, της πίστης και της Θυσίας από Αγάπη, που είναι η πεμπτουσία της Θρησκείας μας», τονίζοντας πως στο «Ιστορικό γεγονός της Μάχης της Κρήτης, συμμετείχαν όλοι, ο απλός λαός, που αγωνίστηκε, έγραψε Ιστορία και κράτησε αλώβητη την ψυχή του». «Ο λαός που ξέρει να υπερασπίζεται τα Πάτρια, τις Αξίες, την Παράδοση». Έδωσε παραδειγματικά γεγονότα για τον ηρωισμό και την αυτοθυσία όπως της νεαρής Κρητικοπούλας που μαχόταν σαν Κρητικός, τη μεγαλοψυχία χαροκαμένης Κρητικιάς μάνας που άναβε καντήλι στο μνήμα Γερμανού στρατιώτη, και αναφέρθηκε στον «ρόλο

συνέχεια στη σελίδα 11

συνέχεια από τη σελίδα 10

της Εκκλησίας μας, στην ενότητα», υπενθυμίζοντας και την πολυσήμαντη προσφορά της «Αδελφότητας Κρητών Ρόδου ο Ψηλορείτης», που συνδέει την Κρήτη και τη Ρόδο με εύγλωττο και σαφή τρόπο.

Στο, κατάλληλα διαμορφωμένο, προαύλιο της Εκκλησίας του Αγίου Φιλήμονα, πραγματοποιήθηκε, παρά τη βροχερή ημέρα, το επετειακό πρόγραμμα, αρχίζοντας με τον Ύμνο της Κρήτης, από την Ομάδα Ριζίτικου Τραγουδιού της Αδελφότητας, που πάντα συγκινεί με τους Βυζαντινούς παραδοσιακούς ήχους. Ακολούθησαν Κρητικοί σκοποί και τραγούδια, με τον Καθηγητή και Λυράρη Γιώργο Παραγυιό και τους συνεργάτες του που ενθουσίασαν όπως και οι παραδοσιακοί χοροί από την χορευτική ομάδα της Αδελφότητας «οι Σταυραετοί» με τις Κρητικές στολές τους. Προσφέρθηκαν νοστιμότατα εδέσματα από την Ενορία Αρνίθας, τον Πολιτιστικό Σύλλογο Νεολαίας Αρνίθας και την Αδελφότητα Κρητών ο Ψηλορείτης.

Ο Δήμαρχος Ρόδου Φώτης Χατζηδιάκος, μίλησε από καρδιάς, για την 75η Επέτειο της Μάχης της Κρήτης, τονίζοντας τη σημαντικότητα της θυσίας των Κρητικών για την Ελευθερία, δίνοντας ιστορικά στοιχεία της δεκαήμερης Αντίστασης όλων των Κρητικών, που πολέμησαν με ηρωισμό και αυταπάρνηση, «ακόμα και οι νέες και δεκατετράχρονα παιδιά, με χιλιάδες νεκρούς, των οποίων η θυσία έφερε τη Νίκη στις «συμμαχικές Δυνάμεις». Τόνισε επίσης την σημαντικότητα της Ενότητας όλων των Ελλήνων, ιδιαίτερα τη δύσκολη περίοδο που διανύομε σήμερα.

Ο Πρόεδρος της «Αδελφότητας Κρητών Ρόδου ο Ψηλορείτης» Γιάννης Νιωτάκης, ευχαρίστησε για τη συμμετοχή και την παρουσία τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Ρόδου κ.κ. Κύριλλο, τον Δήμαρχο Ρόδου κ. Χατζηδιάκο, τον Αντιδήμαρχο κ. Γ. Πόκκια, τον Πρόεδρο και τα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Νεολαίας Αρνίθας, και όλους όσοι συμμετείχαν στον εορτασμό της 75ης Επετείου της Μάχης της Κρήτης…

Η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου ο Ψηλορείτης, ζήτησε από τον Δήμαρχο Ρόδου κ. Φώτη Χατζηδιάκο να απονείμει εκ μέρους της Αδελφότητας αναμνηστική πλακέτα στον Πανοσιολογιότατο π. Νεκτάριο Πόκκια, για την προσφορά του στον πολιτισμό και την παράδοση του τόπου μας.

Επίσης ζήτησε από τον Αντιδήμαρχο κ. Γ. Πόκκια, να απονείμει

συνέχεια στη σελίδα 25

«Κοντζές και Διωματάρης»
Ενθουσίασε η φετινή θεατρική παράσταση

Δεν έχει κοπάσει ακόμη ο απόηχος από τις εντυπώσεις των θεατών αλλά και τα ενθουσιώδη σχόλια όσων παρακολούθησαν την τελευταία θεατρική παραγωγή της Θεατρικής Ομάδας της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου «Κοντζές και Διωματάρης». Κι αυτό γιατί, οι συντελεστές του θεατρικού έργου κατάφεραν, από το πρώτο κιόλας λεπτό, να τους κάνουν συμμέτοχους των καταστάσεων που διαδραματίζονταν στο σανίδι και να τους οδηγήσουν στη μέθεξη που κατά κύριο λόγο στόχευε η παράσταση.

Το θεατρικό έργο «Κοντζές και Διωματάρης» που παρουσιάστηκε στο Δημοτικό Θέατρο Ρόδου στις 3, 4 και 5 Ιουνίου 2016 είναι μια κρητική κωμωδία με πολλά στοιχεία παρωδίας. Η κρητική διάλεκτος, ως εργαλείο, έδινε στο λόγο χρώμα και πνοή που ήταν απαραίτητα για να γίνει το κείμενο άμεσο και απολαυστικό. Για πρώτη φορά ο συγγραφέας του θεατρικού έργου Γιάννης Νιωτάκης είχε χρησιμοποιήσει, συγκαλυμμένα, τον ελευθερόστομο λόγο της Κρήτης και το υπονοούμενο που είχαν σαν αποτέλεσμα να προκαλείται στον θεατή πηγαίο και αυθόρμητο γέλιο. Άλλωστε αυτό ήταν και το ζητούμενο της παράστασης. Να δημιουργηθεί μια μικρή όαση από χρώμα που θα δώσει φως στην γκρίζα πλευρά της εποχής μας.

Η ικανοποίηση των συντελεστών μ' αυτή τη θεατρική παραγωγή είναι μεγάλη από τις εκδηλώσεις όλων εκείνων που παρακολούθησαν τις τρεις παραστάσεις. Κυρίως οι ευχές και ο καλός λόγος, σημάδι ότι αυτό που επιζητούσαν τα μέλη της Ομάδας, να αλλάξουν τη διάθεση του θεατή και να τον κάνουν να γελάσει με την καρδιά του, το πέτυχαν. Ο άνθρωπος έχει ανάγκη σήμερα να αποκτήσει ένα μέσον που θα τον βοηθήσει να ξαναβρεί την ομορφιά της ζωής. Αυτό είναι το γέλιο, που μαζί με την αγάπη είναι το καλύτερο αντίδοτο σε εποχές κρίσης όπως αυτή που περνά η κοινωνία μας σήμερα. Είναι οι ανάσες

συνέχεια στη σελίδα 13

συνέχεια από τη σελίδα 12

οξυγόνου σε συνθήκες ασφυξίας που βιώνει σήμερα ο άνθρωπος.

Η σκηνοθεσία του έργου ανήκει στον σκηνοθέτη της Ομάδας Γιάννη Φλώρο που στο έργο κατάφερε να απογειώσει και το κείμενο αλλά και την απόδοση των μελών που ενσάρκωναν τους ρόλους. Η κωμωδία είναι από τα δυσκολότερα είδη της θεατρικής τέχνης. Κι ο σκηνοθέτης της ομάδας μετασχημάτισε την παράσταση σε γιορτή της κωμωδίας που προσφέρθηκε ως δώρο στους θεατές που γέμισαν ασφυκτικά το θέατρο και τις τρεις βραδιές.

Η σκηνική επιμέλεια ανήκε στο σκηνογράφο Σταμάτη Κούρο, τη μουσική επιμέλεια είχε ο π. Εμμ. Σκλιβάκης ενώ την αφίσα φιλοτέχνησε η Εύη Κοτανίδου.

Οι χαρακτήρες, από τα μέλη της Θεατρικής Ομάδας αποδόθηκαν απολαυστικά, γεμίζοντας με θετική ενέργεια το χώρο από τα πρώτα λεπτά της παράστασης. Η αμεσότητα του λόγου και η εντονότητα των καταστάσεων κρατούσαν σε εγρήγορση τους θεατές, οι οποίοι περίμεναν τις ατάκες που προκαλούσαν μικρές εκρήξεις γέλιου. Κάθε ρόλος ήταν ξεχωριστός. Κάθε σκηνή γέμιζε ευφρόσυνη διάθεση την ψυχή και το μυαλό των θεατών που φεύγοντας ευχαριστούσαν τους συντελεστές για ό,τι τους είχαν χαρίσει. Με το θεατρικό αυτό έργο αναδείχθηκε και η εμπειρία που έχει αποκτηθεί από την εικοσιεπτάχρονη πορεία της Θεατρικής Ομάδας.

Τους ρόλους ενσάρκωσαν οι: Φρόσω Κουβίδη, Μαρία Παπαδάκη, Νίκος Κουρουπάκης, Ευγενία Στεφανάκη, Μανώλης Τσιρακάκης, Αντ. Ευ. Ξεπαπαδάκης, Μανώλης Καλογεράκης, Μάριος Καλογεράκης, Νικηφόρος Στρατήγης, Στέλιος Μοσχονάς, Γιώργος Ψαρολογάκης και Γιάννης Νιωτάκης.

Σε άλλες στήλες του περιοδικού φιλοξενούνται αποσπάσματα από κριτικές που είδαν το φως της δημοσιότητας. Οι παραστάσεις του θεατρικού έργου «Κοντζές και Διωματάρης», ύστερα από παράκληση πολλών θεατών που δεν κατάφεραν να βρουν θέση τον Ιούνη, θα επαναληφθούν στις 5 και 6 Νοεμβρίου.

Έγραψαν για το Θεατρικό «Κοντζές και Διωματάρης»

ΡΟΔΙΑΚΗ - 7/6/2016

Η Θεατρική Ομάδα της «Αδελφότητας Κρητών Ρόδου Ψηλορείτης», θα μπορούσε κάλλιστα να μετονομαστεί, «Κρητικό Θέατρο Τέχνης», διότι ξεπέρασε το όρια ενός ερασιτεχνικού θιάσου, και απέδειξε τι σημαίνει "τελειότητα", που συντελείται από αγάπη για τον συνάνθρωπο, για την Τέχνη, για την Ιστορία του τόπο μας – με την ευρύτερη έννοια της «Πατρίδας»…

Η Θεατρική Ομάδα του «Ψηλορείτη», για νιοστή φορά, συγκίνησε με την ερμηνεία όλων των ερασιτεχνών ηθοποιών, όσο και με την ευρηματική σκηνοθεσία, την θαυμάσια μουσική επένδυση που προετοίμαζε τον θεατή για τους ηθοποιούς που θα παρουσιάζονταν επί σκηνής, όπως και με τον άψογο φωτισμό και τον καθαρό ήχο. Το έργο «Κοντζές και Διωματάρης», μπορεί κάλλιστα να χαρακτηριστεί ως «Αριστοφανική» κωμωδία με πρωτότυπα στοιχεία «παρωδίας»..

Το πηγαίο, πλούσιο και συνεχές γέλιο των θεατών, επιβεβαίωνε τους λεπτούς και ιδιαίτερα έξυπνους γλωσσικούς συνειρμούς και παρηχήσεις, καθώς ακούγονταν με πολλά σεξουαλικά υπονοούμενα, αποδεικνύοντας ότι ο έξυπνος και ευρηματικός διάλογος, διασκεδάζει, προκαλεί, προβληματίζει, "διδάσκει" με εξαιρετικά ευχάριστο τρόπο, καθώς ψυχ-αγωγεί, πραγματώνοντας την έννοια της "ψυχαγωγίας" που άγει/οδηγεί το πνεύμα σε υψηλότερα επίπεδα…

Πρέπει να ευχαριστήσουμε όλους τους συντελεστές της παράστασης, καθώς χρειάστηκαν ανυπολόγιστες ώρες σκληρής δουλειές και ατέλειωτες πρόβες, για να φτάσουν σε αυτόν το βαθμό τελειότητας…

«Ψηλορείτη» σε ευχαριστούμε μέσα από την καρδιά μας, για όλα όσα μας προσφέρεις.

Μαίρη Παπανδρέου

ΡΟΔΙΑΚΗ - 9/6/2016

Πολύ πρόσφατα είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε για μια ακόμα φορά μια θεατρική παράσταση του Συλλόγου Κρητών Ρόδου «Ο Ψηλορείτης», διαφορετική από ό,τι μας έχει συνηθίσει μέχρι τώρα. Κωμωδίες βεβαίως είχαμε απολαύσει στο παρελθόν.

Όμως, το «Κοντζές και Διωματάρης» ξεφεύγει από τα όρια της κωμωδίας και κινείται στο χώρο, θα λέγαμε, έστω και αν υπερβάλαμε, της αριστοφανικής κωμωδίας με όλα τα γνωρίσματά της, καλά κρυμμένα στο πολύ τολμηρό λεξιλόγιό της…

…το σενάριο γράφτηκε εξ αρχής από τον Γιάννη Νιωτάκη, που στο τέλος της παράστασης έδωσε και τις πραγματικές διαστάσεις του έργου, καθώς είπε ότι στις δύσκολες αυτές εποχές χρειαζόμαστε το γέλιο, ως μέσο διαφυγής από τα καθημερινά μας προβλήματα.

Αυτά ακριβώς τα λόγια κάνουν το έργο να ξεφεύγει από τους αρχικούς σκοπούς του συγγραφέα και των συντελεστών του έργου και να το μεταθέτει στο χώρο της αριστοφάνειας κωμωδίας. Για ποιο λόγο; Οι σεξουαλικοί υπαινιγμοί (που συναντούμε και στην αριστοφάνεια κωμωδία) προσανατολίζουν τον θεατή σε μια καθαρά ουσιαστικά πολιτική ανάγνωση του έργου…

Την πρόσληψη αυτή ισχυροποιούν ακόμα περισσότερο τα υπόλοιπα δρώντα πρόσωπα (η κοινωνία) που κινούνται περιφερειακά, αλλά πολύ αποτελεσματικά και με ενδιαφέρουσα ερμηνεία των ρόλων τους…

Η σκηνοθεσία με την αποσπασματική εμφάνιση και αναπόληση του παρελθόντος των δύο πρωταγωνιστών τόνιζε όλα αυτά τα στοιχεία και κρατούσε αμείωτο το ενδιαφέρον του θεατή, ενώ η πολύ εύστοχη και προσεκτικά επιλεγμένη μουσική επένδυση μας μετάφερε από εποχή σε εποχή.

Καθένας βέβαια μπορεί να κάνει τη δική του ανάγνωση ως θεατής-ακροατής-αναγνώστης της σκηνικής εικόνας που αφειδώλευτα σκορπίζει το γέλιο και προσδοκά αγωνιωδώς τις ατάκες που θα ακολουθήσουν για να «ευφρανθεί» η καρδιά του…

Εμείς να ευχηθούμε και στην επόμενη θεατρική παράσταση να είμαστε καλά να την παρακολουθήσουμε.

Γ.Π.

Γιορτή μικρών & μεγάλων

Δύο είναι οι βασικές εκδηλώσεις στις οποίες, κάθε χρόνο, πρωταγωνιστικό ρόλο έχουν τα παιδιά που συμμετέχουν στα τμήματα παραδοσιακών χορών και μουσικών οργάνων της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου. Η μία είναι το κόψιμο της Βασιλόπιτας στην αρχή του χρόνου και η άλλη, η εκδήλωση με την οποία ολοκληρώνεται το σχολικό έτος, τον Ιούνιο. Η δεύτερη αυτή εκδήλωση τα τελευταία χρόνια έχει μετασχηματιστεί σε γιορτή μικρών και μεγάλων. Άλλωστε, όλοι νιώθουν πως γίνονται παιδιά, με τη μουσική, το χορό και τις μνήμες που οι παλιότεροι κουβαλούν από την Κρήτη, μια και η ηλικία της ψυχής δεν ακολουθεί το βιολογικό πέρασμα του χρόνου αλλά εξαρτάται από τη θέρμη και τη θέληση να παραμείνει κανείς νέος.

Την ετήσια γιορτή των παιδιών φρόντισαν να οργανώσουν και φέτος οι δάσκαλοι της Αδελφότητας. Ο Γιώργος Παραγυιός των τμημάτων μουσικής και η Μαρία Κουφού των χορευτικών τμημάτων. Όλα τα παιδιά, από μέρες προετοιμάζονταν για την εκδήλωση που έγινε το απόγευμα του Σαββάτου 11-6-2016 στην αυλή του φιλόξενου Δημοτικού Σχολείου Σγουρού.

Μετά το καλωσόρισμα του προέδρου της Αδελφότητας Γιάννη Νιωτάκη, την παρουσίαση «άνοιξαν» τα μικρά παιδιά των τμημάτων μουσικής. Η συνέχεια, από τα τμήματα χορών, εναλλάξ με τα παιδιά των μουσικών οργάνων ήταν μια γοητευτική εμπειρία. Οι λύρες, τα λαούτα, τα μαντολίνα των πιο προχωρημένων παιδιών συνόδευαν τα παιδικά τμήματα οδηγώντας τα βήματά τους στους δρόμους της παράδοσης και των αξιών που έχουν σφραγίσει τον τόπο μας.

Άλλωστε το έργο που παράγεται όλο το χρόνο στα τμήματα αυτά, του χορού και της μουσικής, δεν μπορεί να αποτιμηθεί με τίποτε άλλο από τις ανεκτίμητες αξίες και

συνέχεια στη σελίδα 17

συνέχεια από τη σελίδα 16

τα βιώματα που καταγράφονται στις συνειδήσεις των παιδιών. Αξίες που εκτός από την καλλιέργεια που προσφέρουν σ' όσα παιδιά συμμετέχουν, η μεγαλύτερη ωφελιμότητα αφορά τη συνέχεια της παράδοσής που επιτυγχάνεται με τον τρόπο αυτό. Κι οι εργάτες της παράδοσής μας, ο Γιώργος Παραγυιός, η Μαρία Κουφού, ο Γιώργος Σακκομήτρος για τα τμήματα των μεγάλων και των «Σταυραετών» δημιουργούν ισχυρά ερείσματα που αποτελούν την αντίσταση του λαού μας την εποχή που ζούμε.

Η αμοιβή των παιδιών και των δασκάλων τους ήταν το θερμό χειροκρότημα όλων όσοι είχαν γεμίσει τον αύλιο χώρο του σχολείου και οι επιδοκιμασίες ενθουσιασμού για την πρόοδο που έχουν κάνει.

Οι έφηβοι, με τις παραδοσιακές στολές «έσυραν» τον τελευταίο χορό, πριν από το κλείσιμο της παρουσίασης, παρασύροντας και όλα τα παιδιά των τμημάτων, αγκαλιασμένα σε έναν τεράστιο κύκλο που χορεύσε τις μουσικές, το χορό μα και την έντονη συγκίνηση όλων, μαζί με τις ευχαριστίες προς τους δασκάλους για το εξαιρετικό έργο που δημιουργούν αλλά και τη φροντίδα και την αγάπη τους προς τα παιδιά.

Μετά την απονομή των αναμνηστικών και του καθιερωμένου κεράσματος στα παιδιά, η βραδιά συνεχίστηκε με τους μεγάλους που ένοιωθαν παιδιά. Φτερά στα πόδια και την ψυχή τους έδωσαν οι κρητικές μελωδίες και το τραγούδι του Γιώργη Παραγυιού και των συνεργατών του στα λαούτα, των χαρισματικών μαθητών του, Βαγγέλη Ξεπαπαδάκη και Γιάννη Ροδίτη, μαζί με το Νίκο

συνέχεια στη σελίδα 29

Η ΚΡΗΤΗ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΨΥΧΗΣ

Μην αμελείτε να φέρνετε τα παιδιά σας στη στέγη της Αδελφότητας Κρητών. Η Κρήτη βιώνεται στις καρδιές τους από τη συμμετοχή τους στα τμήματα χορών και μουσικής της Αδελφότητας. Κι είναι η ευθύνη μας απέναντι στις επόμενες γενιές…

Έγραψαν για το Θεατρικό «Κοντζές και Διωματάρης»

ΡΟΔΙΑΚΗ – 9/6/2016

Τελικά το είπαν και το έκαναν! Γέλιο μέχρι δακρύων υποσχέθηκαν τα μέλη της Θεατρικής Ομάδας της Αδελφότητας Κρητών και πράγματι όσοι βρέθηκαν στην πρεμιέρα του έργου «Κοντζές και Διωματάρης» στο Δημοτικό Θέατρο, γέλασαν με την καρδιά τους! Υπέροχη παράσταση, με τους συμμετέχοντες να ερμηνεύουν άψογα τους ρόλους τους κερδίζοντας επάξια το δυνατότερο χειροκρότημα του κόσμου! **Ελ.Π.**

ΡΟΔΙΑΚΗ – 13/6/2016

Για τρείς ημέρες το Δημοτικό Θέατρο γέμισε από χαρά και χειροκροτήματα. Ένα φευγιό από την στεγνή και αδυσώπητη καθημερινότητα. Η θεατρική παράσταση «Κοντζές και Διωματάρης» που παρουσίασε η Θεατρική Ομάδα της Αδελφότητας Κρητιών Ρόδου «Ο Ψηλορείτης» του συντοπίτη μας Γιάννη Νιωτάκη ήταν βάλσαμο στην περιφρέουσα μουντάδα της εποχής.

Το «παίξιμο» της κρητικής διαλέκτου παρουσιάζει την κρητική ζωή στα θεατρικά αποσπάσματα ως καλοφτιαγμένη κωμειδία με στοιχεία παρωδίας. Έρχεται ως αντίδοτο στις προσκλήσεις των καιρών για να προσφέρει λίγο ξεγνοιασιά στο κύμα της εσωστρέφειας. Η σκηνοθεσία, τα σκηνικά, η μουσική, ο αυθορμητισμός και η αγνότητα των ηθοποιών συνθέτουν σκηνές που προσφέρουν τη διαδραστικότητα μεταξύ σκηνής και αίθουσας, ηθοποιού και θεατή.

Η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου η οποία έχει επίκεντρο τον άνθρωπο είναι πιστή στις αξίες του πολιτισμού και πάντοτε χορηγεί την διατύπωση των ηθών και εθίμων ως παράμετρο αναζωογόνησης και αναθέρμανσης του πολιτισμού. Οι κεντρικοί ρόλοι ανατίθενται στους μεσήλικες «Κοντζέ και Διωματάρη» ή άλλως στο νεανίζοντα και στον ομορφονιό. Πάνω σε αυτούς περιπλέκεται μια μυθοπλασία με σκέρτσα και παιγνιδίσματα μεταξύ σόκιν και αυτοσαρκασμού, μεταξύ αλήθειας και ψέματος ικανά να μαγέψουν το κοινό με την αθωότητα των πρωταγωνιστών…

Αγαπητός Ξάνθης

«Το θέατρο ταξιδεύει» στην Κάσο

Στην Κάσο βρέθηκε η Θεατρική Ομάδα της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου για να παρουσιάσει, στα πλαίσια του προγράμματος «Το θέατρο ταξιδεύει στην άγονη γραμμή», την τελευταία της θεατρική δουλειά «Κοντζές και Διωματάρης» με τη συμβολή και του Δήμου Κάσου. Στην προετοιμασία της παράστασης βοήθησαν ουσιαστικά και τα μέλη του θεατρικού εργαστηρίου Κάσου «Γιάννης Μαρίνος» που έχει δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια στην Κάσο και προσφέρει σημαντικό έργο στον πολιτισμό και το θέατρο στο ακριτικό αυτό νησί της Δωδεκανήσου.

«ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ…» είναι ένα πρόγραμμα που οργανώνεται με πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Ερασιτεχνικού Θεάτρου Αιγαίου και τη στήριξη της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και νησιωτικής πολιτικής.

Θεατρικές ομάδες-μέλη της Ομοσπονδίας, επισκέφτηκαν το Μάη και τον Ιούνη νησιά της άγονης γραμμής, από τον Άγιο Ευστράτιο στα βόρεια ως την Κάσο στο νότιο Αιγαίο και έδωσαν θεατρικές παραστάσεις, με έργα που έχουν ανεβάσει στον τόπο τους.

Με το πρόγραμμα αυτό υλοποιείται ο βασικός στόχος της Ομοσπονδίας που είναι η προαγωγή της πνευματικής καλλιέργειας των κατοίκων των νησιών μας και η διαφύλαξη της πολιτιστικής μας ταυτότητας.

Με απλά μέσα, αλλά με σεβασμό στους θεατές, οι ερασιτέχνες γνωρίζουν στους κατοίκους των απομονωμένων νησιών μας, τη θεατρική τους δημιουργία. Γιατί το

συνέχεια στη σελίδα 27

Προβάλλετε αργά να βεγγερίσομε μιάολια...

Γράφει ο Βασίλης Σαλούστρος

Βεγγέρα. Η συνάντηση παιδιών, ανδρών, γυναικών έξω κυρίως από τα σπίτια, στις γειτονιές. Επίσης ο όρος χρησιμοποιείται και για τις παρέες μέσα στο σπίτι με λίγο ή περισσότερο κόσμο.

Βεγγέρα, ίσον παρέα λοιπόν, κυρίως τα απογεύματα, εκεί κοντά στη δύση του ήλιου. Σπάνια γινόταν προσκλήσεις για βεγγέρες. Κυρίως η βεγγέρα προέκυπτε αυθόρμητα μιας και όλοι είχαν στο νου τους το ίδιο πράγμα. Να προβάλουνε στη γειτονιά, να σμίξουνε, να πούνε μια κουβέντα, να παίξουνε τα κοπέλια να περάσει η ώρα.

Ήταν όμως μόνο αυτό; Μια παρέα, μια συνήθεια, μια κοινωνική συμπεριφορά στα χωριά της παλιάς Κρήτης; Πόσο αυτή η αυθόρμητη σύναξη επηρέασε τον πολιτισμό, την παράδοση, τον τρόπο ζωής του Κρητικού; Ερωτήματα που για να απαντηθούν δεν χρειάζονται βαθυστόχαστες αναλύσεις.

Αρκεί ο καθένας μας να φέρει εικόνες στο μυαλό του από βεγγέρες που βρέθηκε στο χωριό του και σαν παρατηρητής θα δει μια μια τις δραστηριότητες που ελάμβαναν χώρα. Θα ανακαλύψουμε, με έκπληξη ίσως, ότι αυτή η απλή απογευματινή ρουτίνα της βεγγέρας είναι αστείρευτο πηγάδι γνώσης, παράδοσης, λαογραφίας και φυτώριο ήθους και αξιών για τους νεότερους.

Ας θυμηθούμε μαζί και θα κατανοήσουμε γιατί η βεγγέρα είναι ένα σχολείο της παράδοσης και της λαογραφίας.

Οι γυναίκες στις βεγγέρες είχαν την τιμητική τους. Πολλές φορές ξεκινούσαν και βεγγέριζαν και χωρίς τους άντρες. Ήταν η ώρα που το σκουτελικό έδινε και έπαιρνε. Το πιάτο δηλαδή το φαγητό που είχε φτιάξει κείνη τη μέρα, για να πάρει η γειτονιά μια «μυρωδιά». Πάντα είχαμε στο σπίτι μας πιάτα ξέτερα τση γειτονιάς. Ερωτούσα τη μάνα, «πότε θα τα γιαγύρομε», και μου 'λεγε, «οντέ θα σάσομε πράμα καλό να βάλομε μέσα».

Οι γυναίκες λοιπόν επροβαίνανε να βεγγερίσουνε, αλλά δεν ξαργούσε καμιά. Ήτονε ντροπή. Οι πιο πολλές επλέκανε, άλλες εβάνανε κλωστές στο κουβάρι, άλλες εμαντάρανε ρούχα των παιδιών, καθαρίζανε όσπρια για την άλλη μέρα. Ή ταΐζανε τα μικρά στην ποδιά τους. Ωστόσο, εκουβεντιάζανε για τα εργόχειρα τους, τα βάσανα του καιρού, τα χωράφια, τα κοπέλια και τους άντρες τους.

Απαραίτητος ήτανε ένας καφές και κανένα κουλούρι, παξιμάδι ή γλυκό που πότε έφερνε η μια και πότε η άλλη.

Οι άντρες, από την άλλη, εσιμώνανε με κανένα κακοτράπεζο που εχωρούσε μόνο τα φλιτζανάκια του καφέ και τσι ρακές. Βάνανε αρχή στο στραγάλι ή στο κουκί και μιλούσανε για τη δουλειά, την περιουσία, λέγανε ιστορίες, σόρδινα και παροιμίες.

Εγώ, σαν κοπέλι, θυμούμαι πως επερίμενα τη βεγγέρα με χαρά. Είχε κοπέλια και έπαιζα κι όλο και κάτι τρώγαμε. Άμα 'θελα βαρεθώ, εσίμωνα του πατέρα μου και με περηφάνια με «σύστηνε» κάθε φορά στους

συνέχεια στη σελίδα 21

συνέχεια από τη σελίδα 20

ίδιους αθρώπους. Πιο κει ήτανε η μάνα μου. Με τα πλεχτά της, τσι κουβάρες της και τα συνηθισμένα γλυκομεζεδάκια που είχανε τρατάρει η μια γειτόνισσα την άλλη.

Μέσα από αυτές τις απλές εικόνες συνειδητοποιώ πλέον κι εγώ τη θάλασσα της λαογραφίας και της παράδοσης που ζούσα. Τώρα καταλαβαίνω πόσα απλά και σημαντικά πράγματα νοιώθω να έχουν τις ρίζες τους σε αυτές τις βεγγέρες. Τώρα τα ανακαλύπτω στην καθημερινότητα μου και σε κουβέντες με συνομήλικους μου.

Η βεγγέρα μας έμαθε από παιδιά το να κερνάς, το να καταδέχεσαι τους άλλους, το να διασκεδάζεις με το τίποτα, το να ακούς με υπομονή. Το μυστήριο της μαντινάδας. Από τον σκοπό και τις εκφράσεις που την ακολουθούσαν. Εμάθαμε τον κόπο που θέλουνε τα εργόχειρα. Πώς μπαίνει η κλωστή στη βελόνα. Εμάθαμε τι πάει να πει δουλειά, φτώχεια, πόλεμος, χωρίς να τα 'χουμε ζήσει, από τις ιστορίες. Εμάθαμε παροιμίες και γνωμικά, εμάθαμε τι είναι νόστιμο φαί. Οι κοπελιές εμαθαίνανε να πλέκουνε, να μαγερεύγουνε, να κάνουνε κουμάντο τα πιο μικρά αδερφάκια τους. Κυρίως όμως μάθαμε, ασερνικά – θηλυκά, ότι είχαμε ο ένας τον άλλον. Ότι κανείς δεν αξίζει να περνά τη χαρά και τη λύπη του μόνος. Εμάθαμε την αξία του ανθρώπου.

Σήμερα μονολογούμε λέγοντας: «καλά που ήτανε τότε … τώρα πού να βρεθεί χρόνος». Κι όμως από ό,τι θυμούμαι και από ό,τι ακούω, τότε εδουλεύανε πιο πολλές ώρες, πιο κουραστικές δουλειές. Το φαγητό, τα λεφτά, τα ρούχα ήταν πιο λίγα και τις κακιάς ώρας σε σχέση με σήμερα. Παρ' όλα αυτά ο κόσμος σήμερα δε βεγγερίζει, ούτε παρέες κάνει. Πολλές οι δικαιολογίες και μεγάλη η συζήτηση γι' αυτές. Νομίζω όμως ότι σήμερα λείπει αυτό που τότε ξεκίναγε τις βεγγέρες. Η ανάγκη για τον άλλο άνθρωπο.

«Τα πανηγύρια του καλοκαιριού*»

συνέχεια από τη σελίδα 6

τούτον το τόπο από τότε που ανέτειλε ο πρώτος πολιτισμός. Είναι σαν θυμίαμα μνήμης τα καλοκαιρινά πανηγύρια μας. Ακούς τις καμπάνες κι είναι σα ν' ακούς τα βήματα των απόντων στα καλντερίμια. Οι σκιές επιστρέφουν, μανάδες και πατεράδες, γιαγιάδες και παππούδες - δικά τους είναι τα βήματα που αντηχούν στα τρίσβαθα της μνήμης. Νιώθεις την ανάσα τους δίπλα σου, αντηχεί στ' αυτιά σου ο αντίλαλος της δικής τους φωνής.

Αναρωτιέμαι πολλές φορές τι μπορεί να ήταν κάποτε το πανηγύρι για μια μικρή κοινωνία. Κι άλλες τόσες φορές καταλαβαίνω πως ήταν η γιορτή της κοινότητας! Το αίσθημα του συνανήκειν σε μια ομάδα ανθρώπων που τους ενώνει ο κοινός τόπος, οι κοινές αγωνίες, τα κοινά προβλήματα. Και, βέβαια, οι κοινές μνήμες!

Μπάλσαμο στις ψυχές είναι τούτα τα πανηγύρια. Δρόμοι που μυρίζουν ασβέστη κι αγιόκλημα, φούρνοι που ανάβουν, πόρτες σφαλιχτές που ανοίγουν διάπλατα για να υποδεχτούν όσους έφυγαν κάποτε από τις μικρές πατρίδες, όσους δεν ξέχασαν ποτέ, όσους επιστρέφουν κάθε φορά για ν' αντεμώσουν τις μνήμες τους.

*** Από την ιστοσελίδα, Νίκος Ψιλάκης http://kur-manor.gr/**

Τα ύστερα του κόσμου

Γράφει ο Χαράλαμπος Βουτυράκης
Μέλος της Ένωσης Συντακτών Κρητικού Τύπου

Ώφου τα κακορίζικα είντα πάθαμε! Ωφου είντα κακό μας εμέλλουντονε! Είντα δα γενούμε εδά; Βγαίνει η Αγγλία απού την Ευρωπαϊκή Ένωση και εχέστηκε η φοράδα στ' αλώνι. Πάει εδά μπλιό το πουλόβερ τση Ε.Ε. εκίνησε και ξηλώνεται. Λω πως ήτονε κινέζικο. Κι ανέ διαλυθεί η Ε.Ε εχάθηκε ο κόσμος. Εξεσμηλιώσανε οι σβούροι, μοιρολογίστρες δημοσιογράφοι, οικονομολόγοι, αναλυτές, παράσιτα τω Βρυξελώ, μεγάλες και τρανές χώρες και χίλιοι μύργιοι διαόλοι, μαδούνε τα μαλλιά ντως και κλαίνε και οδύρουνται για τη συφορά απού εβρήκε τον κόσμο με το καταραμένο δημοψήφισμα των Εγγλέζω. Αυτό φταίει για όλα. Σωστά λένε πολλοί σοφοί (εγώ δεν είμαι) να καταργηθούν τα δημοψηφίσματα, γιατί ο κόσμος απού ψηφίζει δε γ-κατέχει την τύφλα ντου. Ψηφίζει ο κάθε άσχετος, ότι του κατεβεί στην κούτρα και μάλιστα αντίθετα από τσι κυβερνήτες απού είναι επιστήμονες τση πολιτικής και τση οικονομίας και κατέχουνε είντα συφέρνει τον κόσμο και είντα τον απατά ντως. Ο λαός είναι άχρηστος, δε γ-κατέχει είντα του γίνεται γιατί έχει λίγο μυαλό κι αυτό ούργιο. Μόνο τα μεγάλα κεφάλια τω κυβερνητώ, τα παραμορφωμένα απού τσι πολλές σπουδές, όλοι οι φλούφληδες, χοχλιοί που γλύφοντας και έρποντας εφτάξανε ψηλά, μόνο αυτοί κατέχουνε τη μ-πάσα αλήθεια και ποιο είναι το συκφέρο το εδικό ντως και ποιό το συφέρο του κόσμου. Είντα διάολο λοιπόν τα θέλομε τα δημοψηφίσματα ε; Καλά δε γ-κάθουνται οι γι-αθρώποι στο γ-καναμπέ ντως; Καλά δε μ-πεινούνε δίχως να μιλιούνε; Καλά δε δυστυχούνε χωρίς να σηκώνουνε τη διχαλόβεργα; Καλά δεν είναι απού θωρούνε μέρα νύχτα τα παλικάργια και τσι κοπελιές ντως μέσα στο σπίτι αντί τα καημένα να γλακούνε όλη μέρα στη δουλειά; Καλά δεν ετοιμάζανε οι Αμερικάνοι και η Ε.Ε. εδά και τρία χρόνια, μυστικά, την Διατλαντική συμφωνία, την ταφόπλακα του κόσμου, PPIT; Που δα μας ετάιζε όλα τα μεταλλαγμένα τση «Μοσάντο» ίσαμε να μεταλλαχτούμε όλοι σε Φρανγκεστάιν; Που δα κάνανε κουμάντο σε όλο τον κόσμο οι αγορές; Που δα κατάστρεφε την φυσική παραγωγή τση τροφής; Που θα τιμωρούσε με πρόστιμο όποια χώρα έδινε αύξηση στσι εργαζόμενους τσι χωρίς να ρωτήξη την PPIT; Και που τελικά δα χρησιμοποιούσε τσ' αθρώπους ωσάν κουράδια ωζών; Και δε φτάνει απού εταρακούνησε το Εγγλέζικο δημοψήφισμα τσι κυβερνήτες και τσι αγορές. Ήνοιξε και τσι μπούκες ολονώ τω μπλαμπλάδω σ' όλο το γ-κόσμο κι εντακάρανε να μασε φοβερίζουνε να μη βγεί άλλος απού τη μάντρα γιατί δα τονέ φάνε οι λύκοι. Και ποιοι είναι παρακαλώ οι λύκοι; Οι γ-ίδιοι απού παντούνε τα πρόβατα. Μέσα στη μάντρα μασε πετούνε ένα δεμάτι άχερα ίσα-ίσα να μη μ-ψοφήσομε και μασε τρώνε λίγους λίγους κι ανέ βγει

συνέχεια στη σελίδα 23

συνέχεια από τη σελίδα 22

κιανείς όξω απού τη μάντρα για να γλυτώσει, πάλι τονέ τρώνε ντελόγο. Κάτιντις δε μ-πάει καλά. Τέλος πάντων για να ξαναπάμε στσι Εγγλέζους. Ήθελα να γάτεχα, ύστερα από δυό τρία χρόνια, α δε τηνε φάνε την Αγγλία οι Ευρωπαϊκοί λύκοι, απού η οικονομία τζη δα γενεί πιά καλή απού την οικονομία τση Ευρωπαϊκής διάλυσης, είντα δα κάμουνε οι μπλαμπλάδες; Κατέχω όμως είντα δα κάμουνε. Το σκασμό δα βγάλουνε. Κιανείς δε δα θέλουνε να μαθαίνει ότι πάει καλά η Αγγλία, πως εγλύτωσε. Ετσά εγίνηκε και με την Ισλανδία. Τρακόσες χιλιάδες κράτος πριχού τρία χρόνια, με δημοψήφισμα είπε στσι λύκους «α σιχτίρι», δηλαδή να πάνε να κάμουνε ό,τι οι νιόνυφοι όντε ποφάνε το κρητικό γαμοπίλαφο, γή οι Τούρκοι το σιχτίρ πιλάφ… τέλος πάντων κατέχετε σείς. Και σήμερο οι Ισλανδοί περνούνε πιο καλά απού τσι Ευρωπαίους και δεν βγάνουνε πράμα άλλο εκτός από ψάργια. Δα μου πείς βέβαια εδά. Μπορεί να τα λες καλά σύντεκνε μα είντα κάνομε εμείς επαδά στην ψωροκώσταινα; Να σου πω πρώτα πως η Ελλάδα δεν είναι ψωροκώσταινα. Αγελάδα είναι που τσι πίνουνε και το γάλα και το αίμα οι ξένοι. Το μικιλό μασε φταίει απού 'ναι ούργιο απού τα πολλά μπλαμπλά. Ύστερα να σου πώ πως το δικό μας δημοψήφισμα εβγήκε «ΟΧΙ άλλη εκμετάλλευση» κι αντί να χαρεί ο κυβερνήτης μας, εστεναχωρήθηκε τόσονα πολύ που έβγαλε έρπη. Επήγε στο Γερμανό γιατρό κύριο Σόιμπλε χειρούργο που όλα τα σφάζει όλα τα μαχαιρώνει. Αυτός τον εξάνοιξε και ντελόγο εκατάλαβε πως πάσχει από δημοψήφισμα και του 'δωσε την συνταγή. Ανέ θες να σου περάσει ο έρπης κάμε το ΌΧΙ, ΝΑΙ. Αυτός ήκαμε την κολοτούμπα και γίνηκε καλά κι εμείς χειρότερα. Όσοι μάλιστα εψηφήσανε το Όχι, επομείνανε ολοχάσκωτοι. Θαρρώ πως ο Άγγλος κυβερνήτης έχει τον ίδιο γιατρό με τον δικό μας και θα 'τανε καλό να τονέ συμβουλέψει πως μπορεί να κάμει το ΟΞΩ , ΜΕΣΑ να σταματήσουνε οι μοιρολογίστρες να κλαίνε και να μασε φοβερίζουνε. Αλλιώς, σε μιολιά γ-καιρό δα κινήσουνε να βγαίνουνε απού τη ντουλάπα οι σκελετοί τσι Ευρωπαϊκής Διάλυσης και δα γελάσει και η παρδαλή αίγα ανε ζούμε. Ου να μου χαθείτε οικονομικοί και πολιτικοί αγύρτες. Πόσο δα σας αντέξει ακόμη ο κόσμος;

Κρητικά Καλημωρίσματα

το Σεπτέμβρη πάλι κοντά σας από το ραδιόφωνο Λυχνάρι

Η εκπομπή μας «Κρητικά καλημωρίσματα» από το Ραδιόφωνο Λυχνάρι, το ραδιόφωνο που φωτίζει την παράδοση (FM 91,4 και 91,7) θα είναι πάλι κοντά σας κάθε Σάββατο στις δύο το μεσημέρι από το Σεπτέμβριο. Με πολλή κρητική μουσική, νέα από την Κρήτη και την Αδελφότητά μας, μαντινάδες, νάκλια κι αθιβολές.

Βιβλία που πήραμε

Κωστή Λαγουδιανάκη
«Χιλιάκριβε σεβντά μου» - Ηράκλειο 2015

Ο Κωστής Λαγουδιανάκης, ο δάσκαλος, όχι μόνο τω κοπελιώ μα και της λαλιάς της Κρήτης αποτελεί έναν από «τσι ρουκούνους» των γραμμάτων της Κρήτης σήμερα. Η καινούργια του πνευματική δημιουργία «Χιλιάκριβε σεβντά μου» περιέχει χίλιες ερωτικές μαντινάδες. Μετά τα ιδιαίτερα αφιερώματά του «Με τη λαλιά τση Κρήτης», «Ολοχρονίς του χρόνου», «Τα ναμουντάνικα χωριά» και άλλα δημοσιεύματά του ο σπουδαίος μαντιναδολόγος και άριστος χειριστής του κρητικού λόγου ανεβάζει ένα ακόμη αστέρι στο στερέωμα της κρητικής γραμματείας.

Η δασκάλα - συγγραφέας Ελένη Πλαγιωτάκη - Σαατσάκη στο προλογικό της σημείωμα χαρακτηριστικά σημειώνει αναφερόμενη στο συγγραφέα Κωστή Λαγουδιανάκη,ότι είναι «…ένας από τους πρώτους σύγχρονους διαλεκτόφωνους Κρητικούς που χειρίζονται αψεγάδιαστα, αβίαστα και πληθωρικά την περίφημη ντοπιολαλιά μας…

Τη συλλογή μαντινάδων του «Χιλιάκριβε σεβντά μου» ο Κωστής Λαγουδιανάκης τη χαρακτηρίζει «Αντίδωρο στο Λάσκαλο Γκάρεθ Όουενς», το γλωσσολόγο ο οποίος σημειώνει αναφερόμενος στον Κωστή. « Ο Κωστής, μου αφιέρωσε μια Μαντινάδα για τη Μινωική Κρήτη, γνωρίζοντας και υποστηρίζοντας τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και την έρευνά μου για το Δίσκο της Φαιστού. Την κρατάω πάντα μαζί μου, στο πορτοφόλι μου, ακόμη κι αν είναι άδειο… Κουτσαίνω στα μινωικά, πάω με λεκανίκια να βρω τη λέξη για να πω στο Γκάρεθ «συχαρίκια»… ο Κωστής Λαγουδιανάκης είναι ο δάσκαλος, έμπλεος από αγάπη και Κρήτη. Κρητικός για μένα σημαίνει φιλότιμος και «φιλάω» σημαίνει αγαπάω, δίχως την αγάπη κανείς από εμάς δεν θα υπήρχε και πόσο μάλλον τα παιδιά μας. Αγάπη είναι η πιο πολύτιμη αξία στη ζωή μας. Έχουμε την «αγάπη» και έχουμε τον «έρωτα».

Προσφορά στην αγάπη και την Κρήτη είναι οι μαντινάδες «Χιλιάκριβε σεβντά μου»… που ρίζωσαν στο γόνιμο έδαφος των συλλογισμών και των αισθημάτων και ανθοφόρησαν στο μπαξέ της κρητικής μας της λαλιάς, υπογραμμίζοντας ο Κωστής Λαγουδιανάκης.

Καρδιά μου, οι χίλιες σου ευκές
πιτήδειες θέλω να 'ναι,
Μαντιναδομοσκοβολιές σ' άλλες καρδιές
να πάνε.

Δημήτρη Ν. Θεοδοσάκη
«Γράμματα στον γιό μου
βιβλίο δεύτερο» - Ηράκλειο 2016

«Έπαιξαν γιέ μου τα σπερνά,
το σούρουπο σιμώνει,
άψαν τσι λίχνους στο χωριό
κι η μέρα πια τελειώνει.
Έκατσε ο ήλιος στην κορφή,
βραδιάζει και νυχτώνει
κόντυνε η στράτα της ζωής
και μισεμός σιμώνει…

συνέχεια στη σελίδα 25

συνέχεια από τη σελίδα 24

Έτσι υποδέχεται τον αναγνώστη, το πρώτο κείμενο από τη νέα πνευματική δημιουργία του λογοτέχνη Δημήτρη Θεοδοσάκη «Γράμματα στο γιό μου – βιβλίο δεύτερο». Ο συμβολισμός και η ευαισθησία του ποιητή είναι διάχυτα σε όλα τα κείμενα που περιλαμβάνονται και σ' αυτό του το βιβλίο που αποτελεί τη συνέχεια του πρώτου «Γράμματα στο γιό μου» που εκδόθηκε το 2006. Ο Δημήτρης κι εδώ ξεδιπλώνει τον πλούτο των συναισθημάτων που πλημμυρίζουν την καρδιά του αλλά και την άμετρη αγάπη που έχει για τον άνθρωπο και τον τόπο, την Κρήτη. Κάθε γράμμα που απευθύνει συμβολικά αλλά και ουσιαστικά στο γιό του περικλείει έναν κόσμο ολόκληρο. Που άλλοτε έχει χαθεί κι άλλοτε σβήνει και χάνεται. Κι ο συγγραφέας, οπλισμένος με βαθιά αγάπη, πόνο αλλά και σεβασμό στο καινούργιο που έχει έρθει, προσπαθεί, ό,τι μπορεί, να περισώσει. Είναι ένας αγώνας άλλοτε σκληρός και αδυσώπητος κι άλλοτε τρυφερός και ευγενικός με τον μέσα και τον έξω μας εχθρό. Τα «γράμματα στο γιό μου», εδώ έχουν σαν προβληματισμό το πνευματικό παιδομάζωμα που ζει σήμερα ο τόπος μας. Η προσπάθεια του συγγραφέα εστιάζεται στο να μην αποκοπούν οι νέοι μας από τις ρίζες και τις παραδόσεις μας. Να κρατήσουμε την ψυχή του τόπου μας και να την παραδώσουμε στους επόμενους. Το δεύτερο μέρος του βιβλίου του αναφέρεται στη γιορτή του αλωνιού. Μια αναφορά στη γεωργική, παραδοσιακή κοινωνία του χωριού με εικόνες που οι περισσότερες έχουν χαθεί. Αυτή όμως είναι και η αξία των καταγραφών του συγγραφέα. Να φέρει στη μνήμη και να μείνει έστω στο χαρτί η ζωή κείνων των χρόνων. Το βιβλίο του Δημήτρη Θεοδοσάκη «Γράμματα στο γιό μου – βιβλίο δεύτερο» έχει εκδοθεί από τις εκδόσεις «ΣΜΥΡΝΙΩΤΑΚΗΣ». Την καλλιτεχνική επιμέλεια και σ' αυτό το βιβλίο του έχει ο παπά Μιχάλης Πατεράκης «Φουρνιώτης».

«Επέτειος της Μάχης της Κρήτης - 75 χρόνια μετά»

συνέχεια από τη σελίδα 11

πλακέτα στον Πρόεδρο τους Πολιτιστικού Συλλόγου Νέων Αρνίθας για τη συμμετοχή του συλλόγου στον εορτασμό της 75ης επετείου της Μάχης της Κρήτης. Η άρτια οργανωμένη εκδήλωση, που η παρουσία και των μελών του Διοικητ. Συμβουλίου ήταν έντονη και συνεχής, ολοκληρώθηκε με πλουσιότατο γεύμα σε εστιατόριο της Απολακκιάς, και χορό με τους συγκινητικούς παραδοσιακούς ήχους του μοναδικού Καθηγητή / Μουσικοσυνθέτη /Μαντιναδόρου/ Λυράρη Γιώργου Παραγιού με τους συνεργάτες του, που πάντα ενθουσιάζει και συγκινεί. Αξίζει να σημειωθεί, ότι πριν από το γεύμα και το παραδοσιακό γλέντι, πραγματοποιήθηκε σύντομη επίσκεψη στο γραφικότατο φράγμα της Απολακκιάς, με την εντυπωσιακή δενδροστοιχία των πελώριων ευκαλύπτων, που είχε φυτέψει η «Αδελφότητα Κρητών Ρόδου ο Ψηλορείτης» πριν από 22 χρόνια, αποδεικνύοντας και με αυτή την δενδροφύτεψη, την αγάπη των μελών της για τη Ρόδο.

Πήραμε το γράμμα σου...

Φίλοι μου,

Με αφορμή το τελευταίο (102) τεύχος του περιοδικού της Αδελφότητας, αυθόρμητα και με έντονα συναισθήματα, αισθάνομαι την επιτακτική ανάγκη να σας συγχαρώ άλλη μια φορά και να πω σε όλους σας από καρδιάς ένα μεγάλο «Εύγε», όπως λέγαμε παλιά.

Κάνετε έργο με ζωντάνια, με πάθος και με κέφι θα έλεγα και προβάλετε πολύ δυνατά τον πολιτισμό, την ιστορία και τις παραδόσεις της Κρήτης. Τι ωραιότερο είναι στη ζωή από το να απολαμβάνει κανείς τις ομορφιές του Τόπου του, έστω και αν αναγκάστηκε να ζει μακριά Του.

Όσο μου πέφτει λόγος θα πω ένα ευχαριστώ γιατί μου θυμίζετε πολλές δυνατές στιγμές που έζησα και τις ανεστορίζομαι και τις αναζητώ με πόνο.

Κάθε καλό σε σας και στις οικογένειές σας και να φροντίσετε, είμαι βέβαιος γι' αυτό, το τόσο αξιόλογο και αξιοθαύμαστο έργο σας, να συνεχιστεί και να κληρονομηθεί από τους απογόνους σας.

Τελειώνω με μια μαντινιάδα…

Σαν μπεις στης Κρήτης το μπαξέ
για να μαζώξεις βιόλες
μη τσι διαλέγεις, κόβγε τσι,
μ' αυτές μυρίζουν όλες.

Με αγάπη και εκτίμηση
Γιάννης Ρ. Κούνδουρος

Σημείωμα σύνταξης: Ένα μεγάλο ευχαριστώ στον ακριβό μας φίλο Γιάννη Κούνδουρο. Ο πάντα ξεχωριστός του λόγος μασε δίνει δύναμη κι είναι βάρσαμος κι ανεβάσταξη τσι μέρες μας.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Αρκετοί φίλοι έχουν εκφράσει την επιθυμία να ενισχύσουν οικονομικά την Αδελφότητά μας. Όσοι θέλουν μπορούν να καταθέσουν το ποσό που επιθυμούν στο λογαριασμό της Αδελφότητας **Πειραιώς Λογ. 6388-040034-528** ή να το εμβάσουν με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: **Αδελφότητα Κρητών Ρόδου, Τ.Θ. 328, 85100 ΡΟΔΟΣ.**

Ευχαριστούμε θερμά τους φίλους που ενίσχυσαν οικονομικά την Αδελφότητά μας το τρίμηνο που πέρασε. Παρακαλούμε όμως να αναγράφουν στα τραπεζικά εμβάσματα το όνομά τους και να ζητούν από την τράπεζα να αναφέρεται αυτό.

Ους ο Θεός ... χωριζέτω

Το τέταρτο μυθιστόρημα της Χρύσας Ζανεσή - Αλεξάκη

Η συγγραφέας Χρύσα Ζανεσή – Αλεξάκη έχει γίνει πια «πολύτεκνη» συγγραφικά ύστερα από την παρουσίαση και του τέταρτου πνευματικού της παιδιού, του μυθιστορήματος «Ούς ο Θεός… χωριζέτω». Το βιβλίο της αυτό κυκλοφορεί από τις εκδόσεις ΙΙΝΟΗ και είναι μια πολύ ανθρώπινη προσέγγιση του ψυχικού κόσμου της ηρωίδας που βιώνει μεγάλες δυσκολίες στα πρώτα βήματα της ζωής της. Με σύμμαχο την ατσάλινη θέλησή της θα διεκδικήσει αυτό που δικαιωματικά της ανήκει. Να κάνει αυτή κουμάντο στη ζωή της. Οι καταστάσεις που βιώνει δίνονται με χιούμορ και ευαισθησία που προκαλούν στον αναγνώστη άλλοτε το γέλιο κι άλλοτε τη συγκίνηση.

Το βιβλίο «Ους ο Θεός… χωριζέτω» παρουσιάστηκε το Σάββατο 9-7-2016 στη νέα πτέρυγα του Νεστορίδειου Μελάθρου Ρόδου.

Την εκδήλωση προλόγισε ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Κρητών Γιάννης Νιωτάκης, ενώ για το βιβλίο μίλησαν η παιδίατρος Φρόσω Κουβίδη, και η συγγραφέας – εκδότρια Κάκια Ξύδη. Η Χρύσα Ζανεσή – Αλεξάκη έκλεισε συγκινημένη την εκδήλωση εκφράζοντας τις ευχαριστίες της σ' αυτούς που παρουσίασαν το βιβλίο και το κοινό που παραβρέθηκε στην παρουσίαση του μυθιστορήματος της «Ούς ο Θεός… χωριζέτω».

«Το θέατρο ταξιδεύει» ... στην Κάσο

συνέχεια από τη σελίδα 19

ερασιτεχνικό θέατρο, δεν χρειάζεται τεράστιες αίθουσες και ειδικά τεχνικά μέσα για να ανθίσει. Πρώτα και πάνω απ΄ όλα χρειάζεται ΨΥΧΗ και ΗΘΟΣ, ΑΓΑΠΗ και ΠΑΘΟΣ.

Στον πρόλογο της παράστασης «Κοντζές και Διωματάρης» που δόθηκε στον υπαίθριο χώρο του Γυμνασίου Κάσου το Σάββατο 25-6-2016 ο αντιπρόεδρος της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου Αντ. Ξεπαπαδάκης μετέφερε στους θεατές το χαιρετισμό της προέδρου της Ομοσπονδίας κ. Μαρίας Βενέτη.

Η παράσταση κέρδισε το θερμό χειροκρότημα και τα ενθουσιώδη σχόλια όλων των θεατών. Εκ μέρους του Δήμου Κάσου την θεατρική ομάδα ευχαρίστησε με θερμά λόγια η Αντιδήμαρχος κ. Μαλανδρή.

Με βάρσαμο κι αρισμαρή - μαντιναδολόγοι

Το βοσκοράβδι

Όντες θα μπει ο Αύγουστος, θα μπω στο δασονάρι,
στη λίγωση του φεγγαριού και ξυλικά θα κόψω,
απού δε μαμουνιάζουνε, δε λαθρακιούν τα ξύλα.
Βέργες να βρω στημονερές 'πό πρίνερο κλωνάρι,
μα και αργουλιδόβεργες, σόντρετες κι ας μην είναι.
Φουρνίζω τζι να ζεσταθούν γ-η στο χουμά τσι βράζω,
σα σύκο μαλακώνουνε, στο γόνατο τσι βάνω
γ-η στη διχάλα τω δεντρώ, για να καλοντρετώσουν.
Άγριο κοπελιάρη μας η νια τον-ε μεριάνει
και τα σκληρά και τα στραβά φωτιά μου τα ντρετώνει.
Θα τσι πετρώσω καταγής και θα τσι ξεφλουδίσω,
με τζάμι και με ξυλοφά θα τσι μορφολοήσω
και με το λαγουδότελο θα δέσω και θα σφίξω.
Γερά μπαστούνια να 'κανα στα όρη που γυρίζω,
στο χώμα να αντιπατώ, στο έβγα ν' ακουμπίζω.
Να 'χω και αντιστήριγμα, τα ζάλα μου ν' ανοίγουν,
στ' αώρι, στσι κακοβολιές βοήθεια να μου δίδουν.
Μα και να πιάνω τα οζά στην εζημιά μη μπούνε,
να ξελαλώ και να παντώ, και κλέφτες αν θα 'ρθούνε,
πλάϊ στο βοσκοράβδι μου ήσυχος θα κοιμούμαι.
Με το ραβδί μου κυνηγώ, μα και νυχτοβοσκεύγω,
δίχως τη βέργα δεν μπορώ βασίλειο να στένω.
Η βέργα δίδει δύναμη, κλαδιά ανεσηκώνω
και δε φοβούμαι τσ' όφιδες και τσι χοχλιούς μαζώνω.
Ξεμίστεψη 'ναι στο βοσκό η βέργα και οι σκύλοι.

Λαθρακιούν (τα ξύλα)=τα έχει τρυπήσει σαράκι. Σόντρετες=εντελώς ίσιες. Χουμάς=υπόλειμμα γάλακτος. Ξυλοφάς=η ράσπα για τα ξύλα. Χύμα=κατηφοριά. Ξελαλώ=βάνω στη βοσκή τα ζώα. Παντώ=φυλάω τα αιγοπρόβατα για να μην κάνουν ζημιές. Ξεμίστεψη=βοήθεια. Κοπελιάρης=ο νέος.

Δημήτρη Ν. Θεοδοσάκη «Βουκολικά»

Αθιβολές

Ντα ποια παντρεύεται;

Γρά, κουφή, καμπούρα και χήρα εδά και 35 χρόνους η Ξυγκόκαλλη, μα ο νους κι ο λογισμός τση ήτονε στην παντρειγιά!

- Σα δε ντρέπεσαι μωρή, τση 'λεγε η φιλενάδα τζη η Ερήνη του Κορακομύτη. Εφτάξαμε μωρή τα 75 'δα μπλιό κι ετουλόγου σου γυρεύεις γαμπρό;

Μιαν ημέρα εκάθουντο η Καλλή στο πεζούλι όξω από το κονάκι τζη κι επέρνα η Ερήνη με μιαν αγκαλιά εκατοντάφυλλα που τα πήγαινε σ' ένα λείψανο.

- Ε, Καλλιό, σιμώνουνε 'δα τάξε κι οι μέρες μας, μόνο και στα δικά μας, κάνει η Ερήνη.
- Ντα ποια παντρεύεται μωρή Ερήνη και δεν επήρα πρέρα! Απηλοήθηκε η κουφή γρα.

Μιχάλης Ε. Χουρδάκης – Νίσπιτας
«τα Διάφορα του Νίσπιτα – τόμος Β΄»

νάκλια

Μεραμπελλιώτικα αναστορήματα

Είχε νυχτώσει και η μάνα του Μανωλιού του φωνιάζει.
- Ανεμαζώξου μωρέ μπλιό στο σπίτι.
Με τα πολλά έρχεται το Μανωλιό κι η μάνα του του λέει.
- Βγάλε μωρέ τα στιβάνια σου, σβύσε το λύχνο και θέσε.
Και το Μανωλιό απαντά.
- Ε, μωρέ μα, πότε θα τσι κάμω τόσεσας δουλειές, να θέσω κιόλας…

Γιάννης Ρ. Κούνδουρος

«Γιορτή μικρών & μεγάλων»

συνέχεια από τη σελίδα 17

Χασάπη στα κρουστά.

Η τσικουδιά που προσφέρθηκε από την Αδελφότητα και οι μεζέδες που τη συνόδευαν αποτέλεσε την καλύτερη αφορμή να ανεβεί το κέφι και να γεμίσει η πίστα με τα παιδιά που έσερναν το χορό κρατώντας από το χέρι τους γονείς, αλλά και τους παππούδες που ακολουθούσαν με καμάρι τα βήματα των μικρών μερακλήδων.

Η γιορτή αυτή των παιδιών και των μεγάλων κράτησε μέχρι αργά. Ήταν μια ακόμη αφορμή να θυμηθούμε πως γινότανε οι παρέες στις πλατείες και τις γειτονιές τα παλιότερα χρόνια, μια βιωματική καταγραφή που αποτελεί τη συνέχεια της παράδοσης τις μέρες μας.

ΚΑΣΑΠΗΣ Β. & ΣΚΟΥΛΑΣ Β. Ο.Ε.

Εμπορίο & Σερβις Ελαστικων

✓Ειδικές τιμές στους Κρητικούς και στους φίλους της Αδελφότητας!

6ο χλμ. Λ. ΡΟΔΟΥ – ΛΙΝΔΟΥ • Τηλ.: 2241064025

INTERNATIONAL COACH service

Αθηνών 2, Ρόδος Τ.Κ. 85100
Τηλ. & Fax: 22410 64106
E-mail: inter-coachservices@hotmail.com

people & people

Εθνάρχου Μακαρίου 4 , Ρόδος 851 00
Τηλ. 22410 36444

ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΗΡΟΔΟΤΟΣ Ι.Μ.Ε. Ε.Π.Ε.

Μανώλης Ψυχογιός

ΕΔΡΑ: ΚΡΗΤΗ 5ο χλμ. Ηρακλείου Μοιρών
Τηλ.: 2810543418, Fax: 2810543419, Κιν. 6944337438
ΑΠΟΘΗΚΗ ΡΟΔΟΥ: 6ο χλμ. Ρόδου - Καλλιθέας
Τηλ.: 2241069319, Κιν. 6944337438

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΜΑΝΑΒΙΚΟ
ΣΚΟΝΗΣ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ & ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΡΟΔΟΥ - ΚΑΛΥΜΝΟΥ - ΚΡΗΤΗΣ

Πώληση Χονδρική -Λιανική

Καναδά 37, Ρόδος • Τηλ.: 22410 21779
E-mail: skonisfruit@hotmail.com

Business Software
πληροφορική για επιχειρήσεις

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΑΜΒΑΚΑΣ Α.Ε.
ΚΩΝ. ΤΣΑΤΣΟΥ & ΛΙΝΔΟΥ ΓΩΝΙΑ
85100 ΡΟΔΟΣ
Τ. 22410 75218 - 44400
F. 22410 43396
www.b-soft.gr | dt@b-soft.gr

• Παξιμάδια
• Επάζυμα
• Κουλούρια
• Κριθαροκουλούρες

ΟΛΑ τα είδη Αρτοποιείας, & Ζαχαροπλαστικής

ΠΟΝΤΙΚΑΚΗ Δ. & Σ. Α.Ε.

5ο χλμ. Ρόδου Λίνδου • Τηλ.: 22410.64650
62503 - 66430 • Fax: 22410.64620

ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΗ ΡΟΔΟΥ Ο.Ε.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ Ε. - ΧΑΤΖΗΜΑΝΩΛΗΣ Π. & Ε.

Γεωργικά Φάρμακα, Λιπάσματα
Σπόροι, Μηχανήματα, Είδη Κήπου
Αυτόματο Πότισμα

Κεντρικό: Σορωνή Ρόδος
Τηλ.&Fax: 2241041142, Κιν. 6944662800
Υποκ/μα: Τριανταφυλλίδη 1, Ασγούρου, Ρόδος, Τηλ. 2241060470, Κιν. 6946002441

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
Μια Ολιά
ΕΔΩΔΙΜΑ ΚΡΗΤΙΚΑ

Κρητικό Παντοπωλείο
«Μια ολιά»
Αγνά προϊόντα, με αυθεντικές συνταγές από χωριά και γυναικείους συνεταιρισμούς της Κρήτης.
Βύρωνος 3, Κόβα Ρόδος • Τηλ. 2241033288

FO TO KOLOSSOS

ΚΑΒΡΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ - ΓΡΑΦΙΣΤΑΣ

ΠΑΣΤΙΛΑ *ΤΗΛ: 2241029544*
ΡΟΔΟΣ *ΚΙΝ: 6972895447*

Ειδικές τιμές στους Κρητικούς και στους φίλους της Αξιόπλοτος

ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΘΑΡΡΙ

Βιβλία, Εικόνες, Εκκλησιαστικά Είδη

Χατζηαγγέλου 3, Ρόδος
Τηλ. 2241035319

Ταβέρνα

ΦΛΩΡΑ

17ο χλμ. Ρόδου - Λίνδου
Αφάντου

Τηλ.: 22410 - 51825
Κιν.: 6978589774

sky express
fly sky
fly with style
Αλεξανδρούπολη
Καστοριά
Θεσσαλονίκη
Κέρκυρα
Πρέβεζα
Καζάνι
Χανιά
Μυτιλήνη
Αθήνα
Σκύρος
Χίος
Σάμος
Κεφαλονιά
Κως
Ζάκυνθος
Ικαρία
Ρόδος
Κύθηρα
Σαντορίνη
Χανιά
Ηράκλειο
www.skyexpress.gr
2810 223800

Ι. Ανυφαντάκης ΑΕΒΕ
υδρομεταλ
Επίσημος Συνεργάτης Δωδεκανήσων
LG
Life's Good
υδραυλικά
θέρμανση
κλιματισμός
μπάνιο/πλακάκι
Ρόδος: Περιοχη Ασγαύρου, Ρόδος, 85 100, T: 22410.60044, F: 22410.60026, E: infarodos@ydrometal.gr
www.ydrometal.gr

Δροσουλίτες
Ταβέρνα
με Κρητικούς Μεζέδες
Τώρα σε ΝΕΑ διεύθυνση:
Αλεξ. Διάκου 5, Ρόδος
Τηλ. Ρεζερβέ: 22410 30021